

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้ามาก ประชาชนสามารถติดต่อกันได้ทั่วโลก เพราะระบบการคมนาคม การสื่อสารและเทคโนโลยีนานาชนิดเจริญรุดหน้าไปไกล การติดต่อสื่อสารนั้นจำเป็นต้องมีภาษาเพื่อให้การติดต่อประสบผลสำเร็จ และปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีผู้นิยมใช้กันมากในการติดต่อกับคนทั่วโลก ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาสากลที่มีความสำคัญมากภาษาหนึ่ง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์, 2535) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ทั่วโลกให้การยอมรับว่าเป็นภาษาสากลและต่างสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศได้เรียนรู้ เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการติดต่อสื่อสาร ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่เกือบทุกประเทศให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม ตลอดจนความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อคมนาคม ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความใกล้ชิดกัน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และภาษาอังกฤษก็เป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญและแพร่หลายมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษาชั้นสูงทั้งในและนอกประเทศ ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษดีสามารถที่จะเข้าใจความคิด ทักษะคิด วัฒนธรรมของชนชาติอื่น ๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ และความเคลื่อนไหวของโลกในด้านต่าง ๆ

จากบทบาทความสำคัญของภาษาอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้ จึงได้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรประถมศึกษามาโดยตลอด ดังที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแผนนโยบายการศึกษาไว้ในหมวดที่ 3 ข้อที่ 10 ว่า "ควรส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาต่างประเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า การติดต่อสื่อสารในด้านวิชาการ การค้า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม" (แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พุทธศักราช 2535) และในหลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ได้กำหนดวิชาภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรโดยจัดวิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาเลือกในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ให้มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์การใช้ภาษาอันเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษ
2. ให้มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ที่จะช่วยให้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้

ตามความเหมาะสมแก่วัย

3. ให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาสากล รวมทั้งมีนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

4. ให้เห็นแนวทางในการนำภาษาอังกฤษไปใช้ประโยชน์

ประนอม สุรัสวดี (2535) ได้วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของวิชาภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะเห็นว่าการเรียนการสอนเน้นให้มุ่งไปที่การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนไปพร้อม ๆ กัน สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายและนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษยิ่งขึ้น จึงมีนโยบายให้ใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ซึ่งปรับปรุงมาจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) สำหรับหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 นี้ เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยโครงสร้างหลักสูตรกำหนดให้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 นั้น จะเน้นที่การเตรียมความพร้อม สร้างความคุ้นเคยทางภาษาผ่านกิจกรรมที่สนุกสนาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จะเน้นทักษะเพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในหลักภาษา ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาจะเน้นทักษะเพื่อการสื่อสาร และความเข้าใจในหลักภาษาจนถึงขั้นใช้ได้อย่างแตกฉานทั้งการฟัง การพูดการอ่านและการเขียน (สงบบ ลัทธิยะ, 2538)

ถึงแม้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ส่วนมากจะเรียนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) ไม่ใช่เป็นภาษาที่สอง (Second Language) โดยมุ่งเน้นไปที่การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมี ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (สุมิศรา อัง-วัฒนกุล, 2535) แต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ในระดับประถมศึกษา ที่มีจุดเน้นเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้ ก็ยังประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายอยู่ดี ทั้งนี้ เนื่องจากในสังคมไทยมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนเกือบไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเลย (อรพิน พจนานนท์, 2537) ซึ่งจะเห็นได้จากการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับจังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้ดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2533-2535 โดยใช้เครื่องมือประเมินคุณภาพชุดเดียวกันทั้งจังหวัด (ประจวบ พิมพ์นิลย์, 2535) พบว่าผลสัมฤทธิ์ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2533-2535 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

ปีการศึกษา	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	สร้างเสริมลักษณะนิสัย	การงานและพื้นฐานอาชีพ	ภาษาอังกฤษ
2535	70.34	63.79	70.44	76.28	78.87	62.54
2536	71.06	55.98	66.70	76.48	77.51	60.04
2537	66.93	59.79	67.48	76.88	76.63	63.73

จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในปีการศึกษา 2533-2535 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียง 62.54 , 60.04 และ 63.73 ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มวิชาอื่นๆ ยกเว้นกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์อยู่ในระดับที่สูงกว่า นอกจากนี้ในการ

ประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับอำเภอ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองสูงศรี กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ในการประเมินเป็นรายสัปดาห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเทียบ 10 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2536-2537 พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ทักษะสัมพันธ์ (4.89 , 6.07) , ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางภาษา (4.65 , 5.35) , การอ่าน (6.60 , 6.74) , การพูด (6.98 , 7.62) , การเขียน (7.15 , 7.55) ตามลำดับ และยังพบว่าความสามารถในการปฏิบัติเพิ่มขึ้นเพียง 0.39 ในขณะที่ด้านความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น 0.94 ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะสัมพันธ์ (การฟัง พูด อ่านและเขียน) ของนักเรียน ยังเป็นทักษะที่มีปัญหาต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเพื่อการสื่อสาร จากการศึกษาวิจัยของ ฉวีวรรณ อินทะกนก (2538) พบว่าพฤติกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ เป็นแบบครูเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมเน้นที่รูปแบบของภาษา ครูเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องและยึดสื่อเป็นหลักในการเรียนการสอน ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนวล วรรณสุธี (2536) ที่พบว่า เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือถ้าเด็กมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน มีแรงจูงใจที่ทำให้สนใจและตั้งใจเรียนก็จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่เรียนและขาดแรงจูงใจในการเรียน ก็จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงด้วยเช่นกัน

สภาพปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในปีการศึกษา 2536-2538 ของโรงเรียนไชยวารวิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนอยู่ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ มีดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในปีการศึกษา 2536-2538 ของโรงเรียนไชยวารวิทยาคม สบอ.หนองสูงศรี

สพจ.กาฬสินธุ์

ปีการศึกษา	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	สร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต	สร้างเสริม ลักษณะนิสัย	การงานและ พื้นฐานอาชีพ	ภาษาอังกฤษ
2536	71.04	63.56	64.00	79.52	85.84	67.24
2537	59.27	71.55	62.05	79.18	72.77	74.82
2538	69.86	54.14	58.43	79.32	77.32	74.32

จะเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในปีการศึกษา 2538 ได้ลดต่ำลงจากปีการศึกษา 2537 เท่ากับ 0.50 และยังพบว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ที่มีปัญหามากที่สุดคือ จุดประสงค์ที่ 2 ให้มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ที่จะช่วยให้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตามความเหมาะสมแก่วัย ซึ่งมีนักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์มากที่สุดถึง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 68.97 (โรงเรียนไชยวารวิทยาคม, 2538) และเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับครูผู้ร่วมวิจัย 2 ท่าน โดยให้ครูผู้ร่วมวิจัยสังเกตพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียน แล้วจึงประมวลสรุปสาเหตุของปัญหา พบปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ มีดังนี้คือ **ด้านตัวครูผู้สอน** พบว่าส่วนมากครูไม่ค่อยนำเทคนิคในการนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาใช้ การสอนของครูมักจะเน้นเนื้อหาที่เป็นรูปแบบของภาษามากกว่าการใช้ภาษา และยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนมากกว่าการให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ถ้าทำกิจกรรมมักจะให้ทำกิจกรรมเดี่ยว หรือทำกิจกรรมทั้งชั้นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะในการทำงานกลุ่มร่วมกัน และครูมักจะเร่งสอนให้จบเนื้อหาโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน **ด้านตัวนักเรียน** พบว่านักเรียนไม่มีความเชื่อมั่นและการกล้าแสดงออก ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้ง 4 ทักษะ

เนื่องจากนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนน้อยมาก นักเรียนมักจะเป็นผู้รับความรู้ และหลักเกณฑ์ทางภาษามากกว่าที่จะได้รับการฝึกฝนให้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้ว อย่างเสรี มีน้อยมาก ทำให้นักเรียนขาดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และยังขาดทักษะทางสังคมที่ดีอีกด้วย นอกจากนี้ นักเรียนที่เรียนปานกลางและอ่อนไม่ค่อยมีเพื่อนผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับด้านการเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งจะคอยแข่งขันกันเองในการเรียน ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนมักจะถูกทอดทิ้งจากเพื่อนและครู จึงเกิดความท้อแท้ในการเรียน **ด้านหลักสูตร** พบว่าเนื้อหาในบางบทมีมากเกินไป เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้ บางบทจะมีรูปแบบภาษาที่จะให้นักเรียนเรียนรู้มาก บางบทมีน้อย บางบทไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและแบบเรียนยังขาดสีสัน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการใช้แบบเรียน **ด้านการวัดผลประเมินผล** พบว่าไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนการสอน เพราะลักษณะของเนื้อหาที่ใช้วัดในแบบทดสอบ จะเน้นวัดด้านความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์มากกว่าการวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนไชยวารีวิทยาคมนี้ นักเรียนขาดทักษะในการนำภาษาอังกฤษไปใช้เพื่อการสื่อสาร ตลอดจนสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ไม่เอื้อต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและทักษะทางสังคม รวมทั้งการจัดบรรยากาศที่ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความต้องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาค้นคว้ารูปแบบการวิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกันเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ และแลกเปลี่ยนความรู้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตนเองต้องการ คนที่เรียนอ่อนได้รับการเอาใจใส่จากครู และเพื่อน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ฝึกฝนการใช้ภาษาในการสื่อสาร มีโอกาสได้ช่วยเหลือและร่วมมือกัน ทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนมีความกล้าแสดงออกในการใช้ภาษากับเพื่อน ๆ ในกลุ่มหรือในชั้นเรียนได้มากขึ้น ซึ่งนักเรียนจะได้ใช้ภาษาอังกฤษโดยไม่รู้ตัว เกิดการผ่อนคลายความเครียดในการเรียน แต่มีความสุขกับ

บรรยากาศที่เป็นมิตร นอกจากนี้นักเรียนยังได้ร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มอย่างมีระบบ ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมทักษะทางสังคมที่ดี และมีการคิดคะแนนความก้าวหน้าในแต่ละกลุ่ม ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของคะแนนของตนที่มีผลต่อคะแนนของกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองทั้งทางด้านสติปัญญา ด้านทักษะทางสังคมและการตระหนักในคุณค่าของตนเอง

Robert E. Slavin (1990) แห่ง John Hopkin University กล่าวว่า การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความตระหนักในการพัฒนาตนเองและกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ ในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มทุกคนในกลุ่ม จะต้องให้ความช่วยเหลือพหุคูณกันในการแก้ปัญหา เป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนให้ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้ถึงคุณค่าของตนเอง (Self Esteem) การที่นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองในการอธิบายให้เพื่อนฟังได้ จะเป็นการพัฒนาความเข้าใจให้สูงขึ้นถึงขั้นการถ่ายทอดความคิด เป็นการเรียบเรียงคำอธิบายและช่วยปรับความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น ส่วนบทบาทของครูจะต้องไม่ถือว่าตนเองเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในชั้นเรียนเพียงคนเดียว แต่จะเป็นผู้คอยชี้แนะอำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นบรรยากาศแห่งการร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้

ปสาสน์ กงตาล (2534) ได้เสนอว่าการร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จลงได้ โดยที่สมาชิกในกลุ่มเกิดการตระหนักว่า แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกจะมีการพหุคูณกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันผู้เรียนจะได้รับความรู้จากเพื่อน ซึ่งการที่นักเรียนสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ ก็จะเป็นการยกระดับความเข้าใจให้สูงขึ้นถึงระดับการถ่ายทอดความคิดเป็นการเรียบเรียงถ้อยคำอธิบายออกมา จะช่วยปรับความเข้าใจให้เกิดความชัดเจนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชี้ให้เห็นผลสอดคล้องกันว่าการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าวิธีการสอนปกติ (ชาอุณวงศ์ อินทรประเสริฐ, 2534 ; ฉลาด จักรทิพย์, 2535 ; จันทาทิพย์ อุดม, 2538 ;

วรรณารถ เกื่อนคำ, 2539 ; Slavin, 1978 ; Johnson and Johnson และคณะ, 1979 ; Bejarano, 1987)

จากการแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารซึ่งได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นผลของการพัฒนารูปแบบการสอนและแนวทางการสอน เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนโดยเน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนให้สูงขึ้น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ใช้ในการทดลอง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ของโรงเรียนไชยวารีวิทยาคม กลุ่มโรงเรียนหนองบัว สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองสูงศรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 20 คน

1.4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในบทที่ 2 และ 3 ของหนังสือเรียน English Is Fun Book III ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ใช้เวลาในการทดลอง 17 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในงานวิจัยนี้ ใช้ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับ คือ การนำเสนอบทเรียน การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และการทดสอบย่อย การปรับปรุงกิจกรรมครูผู้สอน และพฤติกรรมนักเรียนเป็นผลจากการสะท้อนการปฏิบัติ ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลของแต่ละวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยการวิเคราะห์วิจารณ์ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและครูผู้ร่วมวิจัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนไชยवारวิทยาคม กลุ่มโรงเรียนหนองบัว สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองสูงศรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

2. รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบการสอนที่มีเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ คือ

2.1 ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสติปัญญา

2.2 ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคม

2.3 ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึกรักในการตระหนักในคุณค่าของตนเอง

ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นการร่วมมือกันภายในกลุ่ม โดยคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ 6 ประการ คือ รางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่ม ความสามารถในการใช้ภาษาของแต่ละบุคคลในกลุ่ม โอกาสในการช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องจัดในลักษณะบูรณาการทักษะทั้ง 4 และกิจกรรมการใช้ภาษาควรมีลักษณะเหมือนกันในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงให้เข้ากับเนื้อหาใหม่

2. ขึ้นเสนอเนื้อหา เป็นขั้นที่นำเสนอรูปแบบของภาษา โดยใช้สถานการณ์หรือบริบทเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

3. ขึ้นสรุปบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน และสรุปเนื้อหาพร้อมกัน โดยมีครูคอยช่วยเหลือ

4. นักเรียนศึกษาเป็นกลุ่มย่อย มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้จัดจํารูปแบบของภาษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีใช้รูปแบบของภาษานั้น ๆ โดยให้นักเรียนฝึกฝนเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน นักเรียนจะได้ศึกษาและทำกิจกรรมฝึกใช้ภาษาจากบัตรงาน บัตรกิจกรรมและบัตรเฉลย และนักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยสอนนักเรียนที่เรียนอ่อนให้เข้าใจเนื้อหา

5. นักเรียนฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีจุดมุ่งหมายเพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกห้องเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่เรียนมาแล้ว ซึ่งจะฝึกในรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่เน้นช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information Gap)

6. ให้นักเรียนทำการทดสอบย่อย นักเรียนทุกคนต้องทำแบบทดสอบย่อยหลังจากที่เรียนจบในแต่ละเนื้อหาย่อย โดยไม่มีกัรช่วยเหลือกัน

7. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อย ไปคิดคะแนนความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

8. คะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อยครั้งล่าสุดจะใช้เป็นคะแนนฐานของครั้งต่อไป

9. นำคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่มเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3 ระดับ เพื่อยกย่องให้เป็นกลุ่มยอดเยี่ยม กลุ่มเก่งมาก และกลุ่มเก่ง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลักษณะของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งใช้วัดความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น 2 ภาค คือ การทดสอบข้อเขียนในความสามารถด้านการใช้ภาษา ประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ การฟัง การอ่าน และ

การเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน และการทดสอบปากเปล่า เพื่อวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความสามารถของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. คะแนนการประเมินความรอบรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หมายถึง คะแนนความสามารถของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบย่อยชุดที่ 1, 2, 3 และ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้มาประเมินความรอบรู้การผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยเทียบกับเกณฑ์ความรอบรู้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มของแบบทดสอบย่อย

6. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การปรึกษาและวางแผนกับกลุ่มในการทำกิจกรรมและการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กับสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น วัดได้โดยกำหนดให้ผู้ร่วมวิจัยจำนวน 2 คน เป็นผู้สังเกตการณ์และบันทึกพฤติกรรมการมีทักษะทางสังคมของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม หลังจากการสอนจบในแต่ละวงจร ให้ครูผู้ร่วมวิจัยสังเกต 1 คน ต่อ 2 กลุ่ม

7. การตระหนักในคุณค่าของตนเอง หมายถึง ความตระหนักถึงความสำคัญในตัวเองของนักเรียนที่มีส่วนช่วยทำให้กลุ่มทำงานได้ประสบผลสำเร็จ วัดได้โดยให้ครู (ผู้วิจัย) สังเกตนักเรียนแบบไม่เป็นทางการ จากแบบสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นผู้ตอบได้แสดงออกซึ่งความคิด และความรู้สึกของตนเอง การสัมภาษณ์ใช้การสุ่มนักเรียนในกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อน ในอัตราส่วน 5:5:5 จำนวน 2 ครั้ง หลังจากเรียนจบในวงจรที่ 2 และ 4

8. ครูผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ครูผู้ร่วมปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นผู้ร่วมวางแผนสังเกตการณ์การปฏิบัติตามแผน และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแผน เมื่อทดลองเสร็จแต่ละแผนการสอนและแต่ละวงจร โดยเป็นครูวิชาการกลุ่มของกลุ่มโรงเรียนหนองบัว 1 คน และเป็นครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มโรงเรียนหนองบัว 1 คน

9. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ มีผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติ จากการวิจัยช่วง 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนงาน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อน การปฏิบัติ การดำเนินการจะกระทำอย่างต่อเนื่องไปสู่การปรับเปลี่ยนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ปัญหาได้จริง หรือได้พัฒนาสภาพการของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาอังกฤษอีกวิธีหนึ่งแก่ครูผู้สอนที่ตัดสินใจเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. เป็นแนวทางต่อครูในการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มาช่วยในการพัฒนาแนวทางการสอน โดยครูจะได้เรียนรู้ถึงวิธีการในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองจากการปฏิบัติ